

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Astra, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Arvigeana, Bănățana, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădețel, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Ciacorana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Comuna, Concordia, (T. Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corniarena, Creditul, Crișana, Cugiareana, Detunata, Doina, Drăganul, Dundreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgetana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Hondoleana, Hunedoara, Însoțire de credit, (Vestem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavoșdia), Isvorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf), Iulia, Jiana, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniarena), Murășiana, Murășianul, Năălăcana, Negoiul, Nera, Noiana, Olteana, Oraviciiana, Orientul, Panciovana, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcădate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ilva-mare), Răureana, Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Selăgeana, Sentinela, Șercășana, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnăveana, Tibleșana, Timișana, Ulyșana, Uniea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sănmărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiu unui cm² câte 10 fileri.

Chestiunea pensiunii funcționarilor de bancă.

Curentul a adus cu sine dezvoltarea unui număr frumos de bănci la noi. Acestea toate au contribuit la ridicarea poporului, i-au îmbunătățit starea materială eliberându-l de sub jugul uzurar al străinilor, — din prisosul lor zeci de mii au destinat an de an și pentru scopuri obștești, — au pus bază apoi la zeci de familii, cari au rolul de a spori clasa cultă a poporului nostru, iar în urma independenței lor vor avea chemarea de a lua în viitor „mai mult ca până acum” lupta în chestii economice, culturale, sociale și politice de caracter general.

Prin înființarea lor băncile noastre au adus aceste avantagii. Vrând-nevrând, în urma concurenței, cele mai multe sunt silită a lucra cu procente reduse și astfel ușurează năcăzurile țărănimii, — chivernisesc cu cinste prisosința rezultată din economisări, — silită de nevoile mari ce ne apasă, jertfesc pentru scopuri obștești, — prin natura lucrului formează familii, dar prea puține din ele s'au gândit la asigurarea funcționarilor lor.

Avem două categorii de aplicați la institutele noastre: unii numai ca ocupațiune laterală fac servicii la bancă, pe lângă ocupațiunea lor principală de preoți, învățători etc. Aceștia sunt cei mai puțini, soarta lor e cea mai asigurată, așa că viitorul lor însuși mai puțină îngrijorare. Categoria a doua: adevărații funcționari de bancă, cari toată ziua o petrec în oficiu, dau grosul apli-

caților dela institutele noastre. Pe soarta acestora s'a pus mai puțin pond.

La cele mai multe institute tendința principală au fost afaceri multe.

De crearea de fonduri de rezervă corăspunzătoare s'au îngrijit conducătorii mai puțin și și mai puțin și-au bătut capul cu asigurarea viitorului funcționarilor, și a familiilor lor număroase, cari se clatină în multe locuri în nădejdea viitorului.

E drept, că însăși întreprinderile private nu pot da siguritatea, ce o ofer instituțiile, la a căror spate stă puterea statului, dar e foarte trist, că la noi nesiguranța s'a potențat prin desconsiderarea în măsură atât de mare a corpului de funcționari, ce privește asigurarea lor pentru caz de invaliditate sau pensune. Sunt multe institute de ale noastre, cari n'au de loc fond de penzie, sau dacă au, acesta e foarte neînsemnat, așa că nici în considerare nu se pot lua.

Acest neajuns s'a observat de mult, s'a agitat în presă pentru delăturarea lui, dar mai departe de discuții nu a ajuns chestiunea.

E drept, că o organizare recerută a funcționarilor noștri de bancă, care să țină continuu la suprafață această chestiune vitală pentru ei, nu există, dar avem „Solidaritatea”, care sigur va ajunge să rezolveze și chestiunea aceasta. Instituție tinăra fiind, încă nu a putut să lucreze pentru toate trebuințele noastre, dar sperăm că aceasta va fi chemată să rezolve cauza atât de gingașe și ardentă. O rezolvare grabnică însă numai

cu concursul „Băncii generale de asigurare“ a noastră se poate aștepta. Crearea unui fond general de penzii din partea tuturor băncilor noastre prin contopirea fondurilor de penziune existente, după metoda celor ungurești, nu este posibilă, căci institutele cele mari nu-și pot ceda fondurile, ca să beneficieze de ele funcționarii băncilor mici, cari nu au astfel de fonduri. Asigurarea de rente însă, la a căroră premii să contribuie institutele și funcționarii în proporția salariilor este mai ușor realizabilă și mai rentabilă, atât pentru caz de invaliditate înainte de vreme cât și pentru caz de pensionare. Probabil după metoda aceasta va asigura viitorul funcționarilor săi și noua bancă de asigurare. E un metod practicat cu succes de bănci străine, nu e eschis deci ca să fie introdus și la noi.

Pusă pe punctul acesta de vedere chestiunea nu e tocmai actuală, până nu vedem pornită noua bancă de asigurare. Am sulevat-o însă sub impresia unui caz nu de mult întâmplat la o mare bancă de a noastră din Banat, care pe lângă toată vechimea și soliditatea ei n'a fost în stare să garanteze nimic familiei rămase fără sprijin după un funcționar al ei, care un lung șir de ani servise institutul cu credință și devotament. Ne însuflă îngrijorare atari cazuri și e greu că trebuie să le trăim. Delăturarea răului însă numai prin agitație și acțiune comună și continuă se va putea obține la timpul său.

Să cerem, să pretindem deci cu insistență și continuu, ceea ce suntem în drept a pretinde, ceea-ce are deja aproape fiecare muncitor: asigurarea viitorului nostru.

Oct. Sglimbea.

Noțiuni generale asupra afacerilor de asigurare asupra vieții

de prof. Emil Mihai.

(Urmare).

1. Acuirarea asigurărilor.

Oricât de importante sunt asigurările pentru oameni totuș este relativ mic numărul acelor, cari de sine se anunță pentru contractarea de asigurări. Partea cea mai mare a clienților numai atunci fac societății oferte de asigurări, când agentul îi cercetează acasă și reușește să-i convingă despre avantajile și însemnătatea asigurărilor. De multeori agentul are o luptă grea la acuirarea asigurărilor, mai ales atunci când oamenii nu poartă nici un interes față de aceasta instituție, ei din contră sunt străini de ea. De multeori agentul trebuie să se folosească de diferite apu-

cături pentru a putea determina pe clienți la contractarea unei asigurări.

Agentul este deci cel mai important organ în serviciul extern al unei societăți de asigurare, căci dela activitatea lui depinde numărul asiguraților și suma asigurărilor. Toate societățile, mai ales cele începătoare, se trudesesc mult să-și câștige agenți ageri. Pe seama agenților săi societatea de asigurare liberează instrucțiuni separate, în care se află toate cele ce trebuie să știe agentul, pentru a-și putea împlini chemarea. Agenții de regulă primesc toți proviziuni, și anume odată proviziune de acuirare și la caz că fac și încassarile încă și proviziune de încasare, a căror mărime depinde dela modul și felul asigurării. În general proviziunea de acuirare la asigurări asupra vieții e de 5 până la 25%, după suma nominală a asigurării, sau de 25 până la 50% după prima anuală. De multeori se garantează din partea societății o proviziune minimală, care se plătește lunar în formă de salariu. Pentru anumite cercuri, sau comitate societățile fondează agenturi generale investite cu mai multe drepturi decât agenții. Când o astfel de agentură poate contracta asigurări numai pe teritoriul ei, atunci vorbim de un sistem districtual, din contră când agentura poate contracta oriunde asigurări, vorbim de așa zisul sistem sălbatic.

De multeori se întâmplă că deși agentul a câștigat un client — din cauză însă că medicul nu-l recomandă pe acesta societății spre primire, fiindcă este morbos și așa dânsul din punct de vedere tehnic este un rizic abnormal — asigurarea nu se leagă. Contractarea și acuirarea asigurărilor întâmpină de multeori și alte greutăți, așa d. e. un an rău economic, care ocupă atât de mult pe oameni cu alte griji și năcazuri, încât pe lângă cea mai mare bunăvoință nu pot ajunge să mai facă ceva și pentru viitorul nesigur. Aceste piedeci, nefavorabile pentru afacerile de asigurare asupra vieții se ivesc mai adeseori în statele agrare, cum e și al nostru.

Pentru a se face cunoscute publicului, societățile de asigurare publică reclame, fac propagandă prin agenți și răspândesc în public prospecte, cari conțin tarifele primelor și condițiunile de plătire și toate cele de interes și de lipsă pentru orientarea asiguraților. Aceste reclame etc. premerg acuirării asigurărilor, și ele sunt de însemnătate mare mai ales pentru o societate nouă și încă necunoscută.

Proviziunile de acuziție sunt spesele cele mai însemnate ale unei societăți de asigurare, ori în ce mod s'ar plăti ele agentului. Aceste spese prin faptul că rămân permanente însărcinează mult mai mult bugetul societăților de asigurare decât spesele de organizație și de administrație. În Germania după statistica oficioasă lucrată de „Reichsversicherungs-Aufsichtsamt“ din anul 1908 toate spesele ivite la asigurări asupra vieții se urcă la 12.7%, după suma nominală a asigurărilor, din care 3.1% sunt spese de acuziție, 1.6% incasso și restul de 8.1% sunt spese de

organizațiune și de administrațiune. Mai însemnate spese sunt, după cum am spus, cele de acuziție fiindcă trebuie plătite imediat și în întregime agentului, când se încheie contractul de asigurare. Aceste sume trebuie să le plătească deci societățile din capitalurile lor disponibile, cari în decursul anilor până când se plătesc primele se restituiesc. Va să zică societățile anticipază aceste spese de acuziție, cari se amortizează în decurs de mai mulți ani prin anuități egale. Societăților începătoare le fac multe greutăți aceste cheltuieli mari și momentane, mai ales când capitalul lor societar nu este destul de mare. Aceasta este deci unul din motivele pentru cari societățile de asigurare trebuie să dispună deja la începerea activității lor de un capital societar cât mai mare, care însă firește nicicând nu se va folosi în întregime pentru acoperirea speșelor de acuziție.

O problemă mult discutată în tehnica asigurării este metoda de calculare a speșelor de acuziție. La asigurări cu prime anuale și egale societatea nu primește în anul prim o primă mai mare, decât cea din tarif. Diferința dintre prima de tarif și cea matematică, — sau cum se numește și prima brută și cea neto — nu este suficientă pentru acoperirea speșelor de acuziție. Deci după cum am spus societatea are să se îngrijească de capitaluri suficiente, ca să poată acoperi aceste spese. Mai în toate țările dispun legile cum au să împartă societățile aceste spese. Așa de ex. în Germania dispune legea de organizare din 12 Maiu 1901, §-ul 11. că societăților de asigurare asupra vieții le este permis la calcularea rezervelor a detrage până $12\frac{1}{2}\%$ din speșele de acuziție. Aceasta este așa numita metodă de calculare a rezervelor a lui Zillmer. Dacă societățile se folosesc de metoda lui Zillmer atunci pot folosi spre acoperirea speșelor de acuziție rezervele asigurărilor până la $12\frac{1}{2}\%$. De aceasta metodă se folosesc mai mult societățile începătoare și acele cari nu dispun de un capital societar destul de mare. E de remarcă că nici o societate nu-și poate acoperi speșele de acuziție cu $12\frac{1}{2}\%$, fiindcă aceste se urcă la cel puțin 25 până la 30%, deci atunci trebuie folosite alte sume, după cum am amintit deja.

În legătură cu acuzițarea asigurărilor asupra vieții mai voesc a aminti și despre ofertul în care se face din partea candidatului de asigurare declarațiunea, care formează baza contractului de asigurare. Societățile de asigurare liberează declarațiuni tipărite, cari prin agenții săi le predă candidaților de asigurări spre a răspunde la întrebările puse în ele. La întrebările puse în declarațiune trebuie să răspundă totdeauna acea persoană care voește să se asigure. Declarațiunea umplută trebuie scrisă cu mâna proprie în fața a doi martori. Răspunsurile trebuie să fie exacte și precise pentru a evita întârzierile cu îndeplinirea afacerii de asigurare.

Întrebările la care are să răspundă candidatul de asigurare sunt următoarele: Numele complet de

botez și de familie. Unde are locuință stabilă? Ce ocupațiune are? Unde și când s'a născut? Până la ce sumă voește să se asigure și după care tabelă voește să încheie asigurarea? Cu dreptul de dividendă sau fără? În ce rate voește a solvi primele? Cine este contrahentul? Cine favorizatul, adică cui să i-se plătească suma asigurată? Cum a fost până acuma starea sanitară? De ce morburi a suferit? Starea sanitară actuală e bună? Cine e de prezent medicul de casă? Ultima dată când a fost morbos și de ce boală a suferit și cine l-a curat? Trăesc părinții și cum îi cheamă? La caz de trăesc ce etate au ajuns și de au murit, când s'a întâmplat moartea și de ce morb? Mai făcut-a cândva ofert de asigurare asupra vieții vreunei societăți de asigurare? La care și când? Primitu-s'a ofertul făcut și dacă da pe lângă prime ordinare sau pe lângă prime urcate? Care este numărul poliței și care e suma asigurată? Refuzat-a vre-o societate ofertul făcut, din ce cauză și când?

Ofertul are să conțină declarația, că răspunsurile date sunt fidele și că corăspund intru toate adevărului, și că oferentul se învoește, ca în caz de primire a ofertului, răspunsurile să formeze baza contractului și dacă răspunsurile s'ar dovedi ca ne-adevărate, sau s'ar fi retăcut vfe-o împrejurare care ar fi putut avea de urmare respingerea ofertului, atunci societatea are drept, pe baza condițiunilor generale de asigurare, a declara contractul de nevalabil și a reține pentru sine toate primele plătite.

Candidatul de asigurare se deobligă a-și legitima etatea și anume prin prezentarea atestatului de botez, și dacă aceasta ar arată altă etate ca cea declarată la întrebările puse, atunci societatea are drept de a pretinde o primă mai mare, corăspunzătoare etății adevărate a asiguratului. La caz că se va prezenta cartea de botez numai după moarte și atunci s'ar constată că etatea declarată a fost greșită, atunci pe baza condițiunilor generale de asigurare societatea are drept a plăti erezilor o sumă mai mică decât cea pusă în contract.

Candidatul de asigurare în declarațiune își dă învoirea ca asigurarea să intre în vigoare în decurs de 30 de zile dela data ofertului și ca societatea să facă polița de asigurare, în caz de acceptare a ofertului. La caz că societatea nu primește ofertul, atunci are să restituie eventuala arvună plătită, fără nici o detrăgere. Dacă ofertul se primește, atunci asiguratul are să se oblige de a plăti la timpul hotărît primele fixate, precum și timbrele și taxa-competință.

Declarațiunea făcută din partea candidatului de asigurare trebuie scrisă și de doi martori cari au să dovedească, că îl cunosc în persoană pe oferent și că acesta a scris declarațiunea cu mâna proprie.

(Va urmă).

Sistemele de arendare aplicate pe moșiile academiei.

(Studiu economic de Dr. D. Busuiocescu).

O lucrare de pret, care pune în evidență sistemele de arendare aplicate pe moșiile Academiei, aruncă o lumină asupra celei mai ardente chestii a țării românești, asupra chestiei agrare, explică în mare măsură și cauzele răscoalei din 1907. Ca o ilustrare spicuim câteva date din lucrare.

Până la 1906 Academia română își arendează cele 12 moșii în extensiune de 13180 Hec. singuraticilor arendași, cari urmărind numai interesele lor personale secătuiu pământul și exploatau fără milă pe țărani învoșiți pe moșii. Deși arendarea moșiilor avea loc prin licitație publică și prin urmare pe lângă cel mai înalt preț posibil, totuși arendașii subarendau țărănilor pe lângă un beneficiu de 41·18% până la 262·50%. În anul 1906 calculându-se venitul curat posibil de pe moșiile „Otetelișu” și „Moara Grecilor”, s'a constatat că prețul de arendare oferit de arendași întrecea suma veniturii curat cu 7·50%—13% și 50%—62%.

Cum era posibilă o subarendare țărănilor pe lângă un câștig de 41·18%—262·50%, decât pe lângă cea mai condamnabilă exploatare a brațelor muncitoare?

Aceste triste constatări a îndemnat Academia să impună anumite obligațiuni arendașilor față de țărani. Sistemul acesta de arendare e însă foarte greu de aplicat, e mai mult de tranziție.

Al treilea sistem de arendare pentru care militează cartea D-lui Dr. Busuiocescu, e arendarea directă la țărani, în loturi și în bani. Mai înainte țărani învoșiți plăteau chiria pământului arendat în bani, în dijmă și muncă. Arendașii socoteau prețul muncii sub prețul târgului, și în felul acesta storceau pe țărani învoșiți. Se adaugă faptul că țărani neavând pământ, erau siliți să primească condițiile cele mai grele. Li se împărția pământ de calitate inferioară, terenurile bune păstrate fiind de arendași, li se impunea muncă îndoită și întreită, li se măsură rău pământul, li se făceau nedreptăți la dijmuit și câte alte neajunsuri.

Prin sistemul de arendare direct s'a pus capăt multor nedreptăți. Prețurile de arendare plătite de țărani arendașilor pentru același fel de teren erau cu 4·00%—52·94% mai ridicate pentru terenurile de cultură și cu 9·09%—23·57% mai ridicate pentru terenurile de fânăță, decât prețurile plătite Academiei.

Academia română, cu toate că prin întreținerea unui personal mai mare de administrație și-a urcat spesele, totuși a realizat cu sistemul acesta un venit curat cu 18·99% superior celui din perioada de arendare la o singură persoană.

Țărani au ajuns într'un număr mare la pământ, și prin planurile de cultură impuse de Academie li se face educația pentru o cultură rațională a pământului. Academia nu permite ca în doi ani succesivi să se samene același fel de sămânțuri, i-i constrânge la rotațiunea culturilor, la cultivarea zarzavaturilor și a fănațelor, cu toată rezistența țărănilor la început, sistemul acesta a dat rezultate admirabile, și țărani au înțeles în urmă, binefacerile acestui sistem.

În răstimp de 3 ani numărul vitelor și al instrumentelor agricole a crescut pe moșia Roșiori, cu un procent de 51·79% pentru vaci, 325% pentru boi, iar

pentru instrumentele agricole dela 106·06% până la 560%.

*

Dl Dr. Busuiocescu insistă cu căldură pentru acceptarea acestui sistem de arendare la toate moșiile mari din România. În felul acesta ar reuși să se ridice țărănimea din starea de iobăgie economică în care a zăcut până acum și s'ar delătura arendașitul, aceasta întinsă plagă a țării Românești. Din 3,977.190 h. întindere cultivabilă a moșiilor mari de 80 h. numai 41·32% sunt căutate în regie, iar restul de 58·68% sunt arendate, și încă în mare parte la străini. Dintre 1,200.000 capi de familie, cari trăesc din agricultură. 280.000 capi de familie nu au pământ de loc, 875.000 nu au pământ îndestulător pentru existență și numai restul 45.000 capi de familie, adică 6% dintre muncitori de pământ au atâta pământ, cât e absolut necesar pentru existență. Această inegală situație și dependență economică, a făcut posibilă exploatarea țărânilor din partea arendașilor și a avut de urmare răscoalele din 1907.

Din faptul acesta isvorește importanța cărții D-lui Dr. Busuiocescu, care militează pentru sistemul de arendare directă a pământului la țărani, și indică calea, pe care s'ar putea deslega chestia agrară în România.

A. Esca.

Banca Potemkiniană.

Așa numește „Magyar Pénzügy” în numărul său penultim noua bancă agrară, zisă „altruistă”, pe care guvernul a făcut-o de curând cadou puternicilor agrarieni și cu care numita revistă se ocupă pe larg la loc de frunte.

Constată și „M. P.”, întocmai ca și „P. Lloyd” și alte ziare maghiare, ce nu încoată în apele agrarismului, că cu înființarea noii bănci și număratoarele privilegii ce i se acordă, fără a se servi cu adevărat interesul public, se face o nemaipomenită risipă cu banii țării.

Dupăce înșiră toate favorurile, de care se bucură noua bancă „altruistă”, protejată de stat, „M. P.” continuă cum urmează:

„Întrebați pe ori și care dintre institutele private, cari se ocupă cu acordarea de împrumuturi ipotecare, dacă pe lângă astfel de privilegii nu s'ar angaja să acoarde împrumuturi ipotecare chiar și cu 3½% până la ori și ce sumă? Doar din venitele de azi ale împrumuturilor ipotecare de 4¾—5% institutele acoper spese foarte mari de manipulație, de administrație și de acuiziție. Ce împrumuturi ieftine va trebui să acoarde banca agrară a statului pentruca să justifice și invrednicească ne mai pomenitele favoruri primite dela stat și cari împovărează greu budgetul statului, deci al tuturor cetățenilor contribuabili de dragul agrarilor.

Pentruca este lămurit pentru ori cine, care cunoaște absolută nereușită a acțiunilor de colonizare ale statului, că noul institut birocratic nu va fi spre folosul poporului țaran, a candidaților de emigrare, setoși de pământ. Noua bancă a înmulțit cu una nu-

mărul acelor instituții ungurești, pe cari conduși de patima lor pentru sportul ajutorării celor mici, stăpânii latifundiilor maghiare nici când nu le crează din puterile lor proprii, ci totdeauna din banii țării prin guvernele dependente de ei. Un sat potemkinian mai mult, iar prețul acestei pasiuni îl plătesc cetățenii contribuabili ai țării.

Atâta este tot noua banca agrară. Sau poate și mai puțin*.

Noi știm, că este un nou mijloc de aservire, acum și pe teren economic, a popoarelor nemaghiare, în deosebi a Românilor, contra cărora este îndreptată în prima linie acțiunea de colonizare a statului.

Cine poate fi considerat ca comerciant?

În sensul § 3 al art. de lege XXXVII 1875 se consideră ca comerciant acela, care se ocupă în numele său propriu cu afaceri comerciale.

Privitor la chestiunea aceasta trebuie să se aibă în vedere decisiunile, ce urmează.

Calitatea de comerciant legea comercială o face pendentă curat numai de criterii materiale și astfel împlinirea formalităților cerute de legea comercială (înregistrarea firmei etc.) nu atinge de loc aceasta calitate.

Pentru calitatea de comerciant nu militează poziția legală, nici chiar înregistrarea firmei nu documentează necondiționat calitatea de comerciant (C 813/96).

Împrejurarea în sine, că cineva este înscris în registrul firmelor comerciale nu dovedește calitatea lui de comerciant, pentru că față cu negațiunea unor a treia persoane înregistrarea încă nu dovedește, că acela, care și-a înregistrat firma, de fapt, se ocupă în numele său propriu și în mod profesional cu afaceri comerciale și deci este comerciant. La statorirea calității de comerciant este irelevant, dacă respectivul încheie însuși afacerile sau le încheie alții în numele lui și că astfel afacerea se poartă personal de el sau nu (C. 468/898).

Paragraful 3 al legii com. ce este drept, presupune purtarea afacerii în mod profesional, dar nu face pendentă calitatea de comerciant de extensiunea afacerii. Cel-ce se ocupă în mod profesional cu afacerile prevăzute în § 258, punct 1 al legii comerț, se consideră de comerciant, fără privire dacă afacerile sale au trecut sau nu peste cadrul industriei mici (C. 187/897).

Conform praxeii judecătorești se consideră de comerciant:

1. Proprietarii tutungeriilor. 2. Vanzătorii de sare și praf de pușcă. 3. Cafegii. 4. Măiestrii brutari. 5. Cărcimarii. 6. Ospătarii. 7. Hotelierii. 8. Farmaciștii. 9. Revanzătorii ziarelor și produselor literare. 10. Sfârnarii. 11. Proprietarii de bodega. 12. Fabricanții de înghețată. 13. Opticii. 14. Mijlocitorii de

brevete. 15. Vanzătorii de ghețe în prăvălii. 16. Sti-clarii. 17. Membrii bursei, cari se ocupă cu afaceri pe rate. 18. Agenții de bursă. 19. Fabricanții de cără-mizi. 20. Fabricanții de parchete. 21. Fabricanții de var. 22 și 23. Lăcătarii, și măsurii, a căror afaceri trec peste cadrele industriei mici. 24. Cei-ce se ocupă în mod profesional cu publicarea și mijlocirea de anunțuri relative la afaceri comerciale. 25. Măiestrii pietrari. 26. Intreprinzătorii de clădiri și de căi ferate. Poșta r. u. încă se consideră de comerciant fiindcă de ocupă în mod profesional cu afaceri de transport și este și înregistrată ca o întreprindere comercială a statului.

Nu sunt comercianți, conform praxeii judecătorești:

1. Intreprinzătorii pentru lucrări de seceriș, chiar dacă se ocupă cu aceasta în mod profesional. 2. Cei-ce se ocupă cu încheierea de afaceri referitoare la imobilitate. 3. Barbierii. 4. Technicii-dentști. 5. Cei-ce se ocupă cu agenturi comerciale numai în calitate de calfe de comerț. 6. Agenții mobili ai societăților de asigurare. 7. Arăndașii regaliilor. 8. Fotografii. 9. Proprietarii teatrelor. 10. Cei-ce se ocupă numai ocazional (deși adeseori) cu afaceri comerciale. 11. Directorii societăților pe acții și a însoțitorilor în aceasta calitate a lor nu sunt comercianți,

REVISTA FINANCIARĂ

Situațiunea.

Sibiu, la 29 Iulie 1911.

În piața internațională de bani a domnit în a treia săptămână a lunii curente pretudinerea abundentă de numărare și situațiile băncilor de emisiune arată însemnate ameliorări. În Berlin s'au oferit bani pro ultimo cu 3³/₈%, iar bani de zi cu 1¹/₂%, pe când scontul privat a cotat 2³/₈%. În Londra banii s'au oferit cu 1% iar scontul privat a fost de 2%.

În opoziție cu piața internațională piața internă de bani arată oarecare încordare. Rezerva supusă la dare a Băncii Austro-Ungare, ce este drept s'a redus cu K 12'3 mil., totuși se crede că în urma cererilor mari de ultimo se va urca din nou cel puțin la K 200 mil., mai ales că în piața deschisă ofertele sunt minimale. Scontul privat de altcum este neschimbat, ca și în săptămână trecută.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

România. Buletinul observatorului astronomic și meteorologic publică privitor la starea agricolă la finele lunii Iunie st. nou următoarele:

Ploile, cari, în această lună, au căzut la scurte intervale, și căldurile simțitoare din ultima decadă au făcut, ca, pretutindeni, vegetațiunea să se desvoalte repede și să progreseze mult; la sfârșitul lunii, în toată țeara, sămănăturile se găseau în condițiuni cât se poate de multămitoare. Sunt, totuși, unele regiuni dela câmp, unde atât în cursul lunii Maiu, cât și în Iunie, ploile au fost mai rare și mai puțin, din care cauză

sămănăturile au suferit și au progresat încet. La sfârșitul acestei luni și la începutul lui Iulie au căzut însă ploii suficiente și în aceste regiuni, așa încât sămănăturile pot fi considerate ca asigurate.

În partea de sus a țării, unde ploile au fost mai dese și mai abundente, s'au îndreptat mult sămănăturile, fânețele și pășunile de pe podișuri și platouri; în schimb au fost împedicată facerea lucrărilor de întreținere la plantele prășitoare și, pe alocurea, au fost inundate șesuri, producându-se stricăciuni semănăturilor și fânețelor. În câmpie, ploile, dela sfârșitul acestei luni și din primele zile ale lui Iulie sunt de mare folos porumbului și altor plante mai târzii; este însă temeră că se va deprecia calitatea cerealelor, cari începuseră a fi secerate după căldurile din ultima decadă.

Grâul, secera și orzul de toamnă au ajuns la completă maturitate în a doua jumătate a lunii numai în câmpie și în partea de lângă mare și au legat în cele mai bune condițiuni, având pretutindeni spicul mare și bobul plin; secerișul a început încă din cursul decadelor a treia, dar este, în parte, împedit de ploile ce cad. În partea de sus a țării, unde, în general, vegetațiunea este mai târzie, cum și din cauză că primele două decade au fost mai reci, abia a legat și se găsește în pârgă; secerișul va începe mai târziu. În afară de micile stricăciuni produse de ploi, vânturile și de grindinele parțiale, se prevede, pretutindeni, o producțiune frumoasă de grâu și de orz. Ovășul s'a indelat și a crescut mult, i-a dat spicul și a legat în ultima decadă: va da asemenea, o bună producțiune pretutindeni.

Rapița s'a terminat de secerat în prima jumătate a lunii și s'a și treerat; producțiunea este multumitoare, deși variabilă după regiuni și localități.

Porumbul s'a mai sămănat încă și în prima decadă a acestei luni în unele părți; cu tot timpul rece din cele două decade, pretutindeni este acum frumos și înaintat în vegetație, mai ales în părțile unde a plouat mai mult. Prașila întâia a porumbului s'a terminat în întreaga țară, iar în ultima decadă a început și a doua prașilă sau răritatul și mușuroitul celui timpuriu; deși din cauza ploilor, în unele părți, această operațiune se face cu greu și buruienile l'au năpădit. După ploile abundente și căldurile din urmă, porumbul a luat o dezvoltare extraordinară pretutindeni, iar la mare parte din cel timpuriu începuse a l' da spicul în ultimele zile.

Sfecelele de zahăr, fasolea, mazărea, tutunul și toate plantele prășitoare sunt frumoase și viguroase, prășindu-se pentru a doua oară acolo unde sunt brațe și timpul permite.

Fânețele naturale au început să fie cosite în câmpie, însă nu au timp favorabil la uscătul și strânsul lor; în regiunea dealurilor și a muscelor sunt în floare și gata de cosit; cele artificiale, ca lucerna și trifoiul, s'au cosit pentru a doua oară în câmpie și sunt gata de cosit în partea de sus.

Măzăricea, sorgul, porumbul și alte plante de nutreț, s'au indelat și dezvoltat mult după ploile din această lună.

Pășunile au iarbă indestulitoare în toată partea de sus a țării și în regiunile unde a plouat mult; în câmpie ele se uscăse din cauza puținilor ploi, acum însă și aci a dat din nou iarba, care crește cu vigoare.

Viile au înflorit în prima jumătate a lunii și au legat puțin rod; ele se sulfatează pentru a doua oară. Prin unele regiuni a început a se ivi mana (peronospora).

Pomii fructiferi și arborii, ale căror frunze fuseseră distruse de omizi, au dat din nou și acum sunt iarăși verzi. Dintre fructe s'au copt: agrisele, coacăzele, cireșele și vișinele, cari sunt în abundență pretutindeni.

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

„Furnica“ cassa de economii, soc. pe acți în Făgăraș. În ultima ședință plenară direcțiunea acestui institut a hotărât, în conțelegere cu cercurile conducătoare din *Arpașul de jos*, a înființa în acest centru o filială, chemată a servi culant și ieftin trebuințele de credit ale populațiunii din Arpaș și ținut. Noua filială își va începe activitatea la începutul lui August a. c. Conducerea ei este încredințată dlui *Dr. George Moldovanu*, ca director; funcția de casier este depusă în mâinile dlui *Trandafir Dragomir*, iar ca contabil va funcționa dl *Lumitru Vasu*.

CRONICA.

Atragem atențiunea celor interesați asupra concursului, ce-l publică Banca generală de asigurare din Sibiu pentru două posturi de funcționari.

După informațiunile ce le avem, funcționarii aleși vor fi destinați: unul pentru secția asigurărilor defoc, și altul pentru a celei de viață a sus numitei bănci. Sunt două posturi bune și de viitor.

Necrolog. *Dr. Victor Popușiu*, membru în direcțiunea și juriscultul „*Economului*“ din Cluj a reposedat la 17 crt. în etate de 39 de ani.

Aurel Marin, consilier de contabilitate la „Comunitatea de avere“ și prezidentul societății comerciale „*Severineana*“ în Caransebeș a reposedat în 19 crt. în etate de 51 de ani.

Alegere de director la „Hațegana“ în Hațeg. Precum aflăm cu plăcere, director executiv la „*Hațegana*“ a fost ales în urma concursului apărut și în revista noastră dintre 8 concurenți, dl *Ioan Budiu*, șef-contabilul „*Luminii*“ din Sibiu.

Felicităm direcțiunea „*Hațeganei*“ pentru norocoasa acuiziție, ce a făcut, căci nou alesul director este un specialist serios, muncitor și cu o praxă vastă în afaceri de bancă, care de sigur va implini toate așteptările legitime, ce se leagă de viitoarea lui activitate.

Canicularii. „*Budapesti Hirlep*“ în numărul său din 10 crt. aduce următoarea notiță, evident ca product al căldurilor caniculare, ce domnesc în capitala țării:

„Banca gen. de asigurare“ din Sibiu, conform bilanțului ei pe prima jumătate a anului curent, deja a cucerit dela asiguratorii maghiari din ținuturile românești o mare parte a publicului, ceea-ce este a se atribui numai faptului, că toată niziunța fundatorilor a mers într'acolo, de a lua băncilor de asigurare maghiare toate afacerile și a exclude din direcțiune ori ce elemente maghiare“.

Bancă Maghiară cu firmă românească. Sunt inventioși șoviniiștii noștri când este vorba de noue mijloace de căpătuială și de combaterea urgisitelor bănci valache. Sunt în stare să adopteze și o

firmă românească pentru întreprinderile lor, ca astfel să reușească mai bine a seduce pe cei neorientați, dar buni de exploatați. Așa cetim, că în Zorlent, comună curat românească în comitatul Caraș-Severin s'a întemeiat din partea cercurilor oficiale un institut de bani cu capitalul social de K 100.000 sub firma „Zorlentana” cassă de păstrare soc. pe acții. Pentru ochii lumii se află între membrii direcțiunii și câți-va Români rătăciți.

„Zorlentana” firește va avea misiunea a contrabalansa activitatea Agenturei „Albina” și a Filialei „Poporul” din Lugos, ambele cu sediul în Zorlent. Sperăm că Românii din Zorlent și jur vor ști să se ferească de mrejele „Zorlentenii”!

Literatura noastră economică în 1910.

„Bibliografia publicațiilor românești din Ungaria pe anul 1910” apărută în ultimul nr. al revistei „Transilvania” ne arată cât de sărăcăcios a fost și anul 1910 în ce privește literatura noastră economică-financiară. Au apărut în total abia 4 lucrări: „Puncte nouă de vedere la calcularea conturilor curente”, de I. C. Panțu; „Legea de asigurare”, traducere de Ermil Borcea; „Anuarul băncilor române pe 1911” și „Mitteilungen an den Internationale Genossenschaftskongress in Hamburg 1910 über das Genossenschaftswesen der Romänen in Ungarn”, ambele de C. Popp.

Reviste economice au apărut două: „Revista Economică” în Sibiu și „Tovărășia” în Orăștie, iar „Munca”, revista meseriașilor în Sebeșul-săsesc a încetat.

Aviz Fotografia acționarilor „Băncii gen. de asigurare” luată de fotograful E. Fischer cu ocazia adunării generale este terminată. Este un tablou bine reușit de 38×25 cm. (cu carton passepartout 56×45 cm.) și costă K 6. La caz că se comandă un număr mai mare de exemplare prețul se mai reduce. Cei ce doresc a procura fotografia sunt rugați a o anunța aceste de urgență direct fotografului de curte Emil Fischer în Sibiu—Nagyszeben.

Sumar.

Chestiunea pensiunii funcționarilor de bancă. — Noțiuni generale asupra afacerilor de asigurare asupra vieții. — Sistemele de arendare aplicate pe moșiile academiei. — Banca Potemkiniană. — Cine poate fi considerat ca comerciant — Revista financiară: Situațiunea. — Agricultură: Situațiunea agricolă: Societăți comerciale și financiare: „Furnica”. — Cronică: Atragerea atențiunii, Necrolog, Alegeri de director la „Hațegana” în Hațeg, Cănicularii, Banca Maghiară, Literatura noastră economică în 1910, Aviz.

Legea Tovărășilor

(Legea comercială ungară artic. XXXVII: 1875
cu o introducere și îndrumări pentru înființarea
tovărășilor)

de

Vasile C. Osvadă,

directorul insoțirei „Agricola” din Hunedoara și redactorul
foaiei „Tovărășia” din Orăștie.

Se poate comandă la autor sau și prin administrația „Rev. Economice” cu prețul de 50 fil.

„BERZAVA”, societate pe acțiuni în Recița.

CONCURS.

Direcțiunea institutului „Berzava”, societate pe acțiuni în Recița, publică concurs pentru ocuparea **postului de contabil**, pe lângă un salariu anual de K 2000, rețut de cuartir K 400 și tantiema statutară.

Reflectanții au să dovedească că au absolvat școala comercială, că au praxă pentru conducerea independentă a contabilității, că sunt pe deplin sănătoși, au făcut indestul serviciului militar și că posed limbile română, maghiară și germană în vorbire și scriere.

Petițiile instruite cu toate documentele necesare au să fie predate în persoană directorului executiv *Glăorie Pocean* în Resiczabánya.

Postul este îndată de ocupat.

(2—2)

Direcțiunea.

Banca generală de asigurare, soc. pe acții în Sibiu.

CONCURS.

Pentru ocuparea a **doouă posturi de funcționari** la „Banca generală de asigurare, soc. pe acții în Sibiu” se publică prin aceasta concurs în termenul și sub condițiunile stabilite mai jos.

Concurenții au să dovedească:

1) că au absolvat cu succes bun, cu examen de maturitate sau diplomă, vre-o școală comercială superioară și

2) că sunt deplin sănătoși, că au satisfăcut obligamentelor militare și că nu sunt trecuți de 36 de ani.

Cei aleși

1) vor primi salariu anual, — amăsurat pregătirii și vârstei, — care salariu însă nu va fi mai mic ca K. 1500;

2) vor fi angajați pe an de probă, și în caz că serviciul lor va fi corăspunzător, vor putea fi definiți, conform regulamentului pentru funcționari, ce se va stabili prin direcțiunea institutului;

3) vor fi trimiși pe trei luni să facă praxă la societăți de asigurare în care timp li-se va da și un adaus la salariu;

4) vor trebui să între în serviciul societății deja la 1 Sept. st. n. a. c.

Se observă însă că cei-ce vor dovedi că au și praxă de bancă și că cunosc perfect limba maghiară sau germană, vor fi preferiți.

Cererile instruite cu actele necesare, au să fie înaintate „Băncii generale de asigurare, soc. pe acții”, în Sibiu—Nagyszeben, cel mult până la 15 August st. n. a. c.

Parteniu Cosma m. p.

președintele direcțiunii „Băncii generale de asigurare.”

